

Bevándorlásellenes pártok és a migránskrízis

Az öreg kontinens az elmúlt évtizedek legnagyobb krízisével áll szemben, a letelepedésre vágyó menekültek és bevándorlók egyre növekvő áradatával azonban nem könnyű megküzdeni. Az európai államok geográfiai helyzetük, illetve szociális rendszerük sajátosságaiból adódóan eltérő intenzitással szembesülnek a beözönlő, szinte kivétel nélkül iszlám vallású, valamint többségében fiatal férfiak okozta rendfenntartási, valamint szociális nehézségekkel. Míg Olaszország nagyobb részben a közép-mediterrán útvonalon keresztül érkező szomáliai, tunéziai, illetve eritreai migránsokkal küzd, Magyarország pedig a Görögországon keresztül utazó afgán, szír és bangladeshi nemzetiségűeket – akik a migráns áradat túlnyomó többségét alkotják - igyekszik minél előbb úti céljuk felé segíteni, addig az északi államok, valamint Németország a letelepedni vágyókkal kénytelen foglalkozni. Legyenek azonban eltérő mértékben a válság elszenvedői az egyes európai országok, a migránskérdésre az egyelőre kevésbé érintetteknek is válaszokat kell nyújtaniuk, kormányaiknak, ellenzéki pártjaiknak egyaránt.

Ahol a politikai erők nem adtak válaszokat a migráció egyre sürgetőbb kérdéseire, ott új mozgalmakat, pártokat termeltek ki az ez irányú társadalmi elvárások. A fejlettebb, erősebb szociális hálóval rendelkező Nyugat-, illetve Észak-Európában már korábban, még a '90-es évektől kezdve éppen ezért alakultak gyakran egyszerűen bevándorlás-, vagy iszlámellenesnek nevezett pártok, míg a keleti régió kibocsátó államaiban mindezidáig ez a probléma fel sem ütötte a fejét. A bevándorlást ellenző hangok ettől függetlenül mára egész Európában megjelentek, és a zászlajukra a bevándorlás megfékezését tűző pártokon túl értelemeszerűen minden politikai erő kénytelen volt az ügyben letenni a voksát. Az említett, korábban megjelent iszlámellenes pártok várható megerősödése a jelenlegi folyamatok ismeretében megalapozott feltételezésnek tűnhet, mely mindenekelőtt a nyugati, liberális média szereplőinek körében egyre inkább, mint a szélsőséges erők felfutásától való aggodás jelenik meg. Sem a média, sem a

politikai szereplők, akár tájékozatlanság, akár politikai érdekek miatt nem differenciálnak a bevándorlásellenes pártok között, így e pártok gyakran automatikusan a jobboldali szélsőséges kategóriába kerülnek besorolásra. A bevándorlóknak nyújtott szociális jogosultságokat korlátozni kívánó politikai erők azonban korántsem vehetők egy kalap alá, a melegjogokat is támogató konzervatív-liberális holland Szabadságpárt nézeteiben, valamint a kemény euroszeptikus, konzervatív Finnek Pártja nemzeti programjában kevés közös pontra lelhetünk, de a brit Függetlenségi Pártra sem húzhatnánk rá a jobboldali populista jelzőt. A bevándorláskritikának tehát sem az euroszepticismus, sem az előszeretettel használt szélsőjobboldaliság, vagy nemzeti, radikális jobboldaliság nem előfeltétele.

Bár egyelőre a migránsokkal szimpatizálók hangja Európában erősebben szól, hasonlóan a nyugati politikai vezetők viszonylag gyors véleményváltásához, pontosabban a politikai kommunikáció és a politikai cselekvés eltávolodásához, a migránsok számának megnövekedésével párhuzamosan, feltehetően a nyugati társadalmak már ma sem egyoldalú hozzáállása is módosul. Dániában a bevándorlásellenes Dán Néppárt már az előző ciklusban is, mint a kisebbségi kormány külső támogatója, erőteljes hatással bírt a kormány bevándorlás-politikájára, ma pedig már magabiztosan vezeti a közvélemény-kutatásokat. A dán kormány az egyértelmű társadalmi jelzésekre reflektálva jelentősen meg is vágta a migránsok juttatásait, ráadásul regisztráció nélkül továbbküldi őket Svédországba, és hazánkhoz hasonlóan külföldi tájékoztató kampányba is kezdett.

Az osztrák Szabadságpárt pedig belföldön kampányolt a migránskérdéssel, mégpedig a tartományi választások apropóján, mely meg is hozta gyümölcsét. A sikeres választások mellett ráadásul az országos népszerűségét is sikerült feltornászni 27%-ra, mellyel a szociáldemokratákat is maga mögé utasította, ráadásul támogatottságát hónapok óta tartja. Ausztriához hasonlóan Svédországban is élen jár a pártok versengésében a multikulturalizmust kritizáló Svéd Demokraták pártja, mely 2010-es eredményével, parlamentbe jutásával robbant be az alapvetően toleráns svéd közéletbe. A már 1998-ban létrejött párt megerősödése kiválóan tükrözi a migránsok egyik elsődleges célországára közhangulatának változását, melyre a szociális háló tekintetében túlságosan is bőkezű kormányoknak köszönhető bevándorlási hullám nyomta rá bélyegét. Az „iszlámellenes” hangulatot Svédországban is mindenekelőtt az integráció hiánya generálja, nem véletlenül illetik például a Malmö város népességének 20%-át kitevő, párhuzamos társadalmat kialakító muszlim populációját a Svédország „leghírhedtebb menekült gettója” megnevezéssel. Svájcban szintén élre törtek a migránsellenes érzések, melyet mi sem tükröz látványosabban, mint hogy a Svájci Néppárt vezeti a közvélemény-kutatásokat. A magas támogatottság az októberi általános választások közeledtével ráadásul kiemelt figyelmet

érdemel, hiszen míg a Svéd Demokratáknak előrehozott választások híján 2018-ig kell várniuk a megmérettetésre, addig Svájcban a nemzeti konzervatívok még az ősszel hatalomra kerülhetnek.

Nagy-Britannia az előtte álló EU-tagságról szóló referendum miatt is említést érdemel, mely eredményét mind a Cameron-vezette konzervatív kormány, mind az euroszeptikus UKIP erőteljesen befolyásolni látszik. A már a Kelet-Európából, többségében Lengyelországból érkező uniós állampolgárok bevándorlását is megelőző pártok a Csalagúton keresztül érkező migránsok áradatát sem nézik jó szemmel, így nem is meglepő, hogy a toryk választási győzelmüket mindenekelőtt a bevándorlókat sújtó intézkedések ígéretével harcolták ki. Bár a Függetlenségi Párt az „iszlámmellenes” erő a szigetországban, a konzervatívok ez ügyben sikeresen elvették a Nigel Farage fémjelezte párt kenyerét. Cameron ugyan komoly kritikákat fogalmaz meg az EU-val szemben, és bár a politika rászorította a népszavazás ígéretére, mégsem érdeke a tagság felmondása. A brit közhangulat azonban a migránsválság hatására változásnak indult, és a kilépést támogatók kerültek többségbe. Bár fölényük nem meggyőző, a kutatások szerint a tagságra voksoló szavazók több mint 20%-a a krízis fokozódásának hatására átpártolna a „nemek”, vagyis a kilépést preferáló táboraiba. Az EU tehát megúsza ugyan az eurózóna válságát, elhibázott bevándorláspolitikája azonban beütheti az utolsó szöveget saját koporsójába. Nagy-Britanniában Magyarországhoz hasonlóan a konzervatív kormánypárt alapvetően bevándorlásellenes hangot üt meg, rájátszva a társadalom többségének kritikai attitűdjére, melynek hatására a migráció kérdését ő dominálja, és csupán lépéseire reflektál a nála radikálisabb párt.

Bár jelenleg, illetve egyelőre Svédország, illetve Németország tűnik a legvonzóbb célországnak, Franciaország sem panaszkodhat, hiszen ő rendelkezik a legnagyobb muszlim populációval Nyugat-Európában. Az EU-t domináló Németország miatt elsősorban Angela Merkelre figyel az európai, köztük a magyar sajtó is, míg a francia bevándorláspolitikát a háttérbe szorít. Pedig a nagyarányú muszlim migráns integrációs nehézségeiből adódó problémák Franciaországban is igen látványosak, ráadásul a bevándorlás terrorfenyegetettségre gyakorolt hatása is itt került leginkább előtérbe a Charlie Hebdo elleni merénylet hatására. Az iszlámmellenességgel vádolt Marine Le Pen-vezette Nemzeti Front számára a márciusi helyhatósági választások ugyan nem hozták meg a várt siker, országos támogatottsága, napirendformáló szerepe ma is jelentős. Franciaországban legközelebb a 2017-es elnökválasztás méretteti majd meg a politikai erőket, melyre nyilvánvalóan rányomja majd bélyegét a migránskrízis kezelésének mikéntje is.

Az elmúlt évtizedek legnagyobb krízisére adott reakciók tehát komoly hatást gyakorolnak a pártok támogatottságára, köztük a bevándorlásellenes politikai erők népszerűségére. Az elmúlt hónapokban is megfigyelhettünk ugyan jelentős változásokat az egyes pártrendszerek

erőviszonyaiban, a bevándorlás felerősödésével jóval komolyabb transzformációkkal is szembesülhetünk. Az elhúzódó krízis tehát kardinális változásokat is hozhat az európai erőviszonyok tekintetében, mely alapvetően a jelenleg regnáló politikai erők problémamegoldó képességén, valamint a közös európai bevándorláspolitikai újragondolásán múlik majd.

Sikos Ágnes

E-mail: info@iranytuintezet.hu

Honlap: www.iranytuintezet.hu

Blog: www.iranytuintezet.blog.hu

www.facebook.com/iranytuintezet

Telefon: +36-1-700-0760

Fax: +36-1-700-0770